

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Crèdits	1.8 presencials (45 hores) 4.2 no presencials (105 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
María Jesús Castro Valdomar xus.castro@uib.es	09:30h	12:30h	Dimarts	24/09/2012	15/02/2013	BF05, Edifici Ramon Llull
	09:00h	10:00h	Dimarts	18/02/2013	07/06/2013	BF05 d l'edifici Ramon Llull (1er. pis)
David Ginard Féron d.ginard@uib.es	18:00h	19:00h	Dijous	27/09/2012	24/01/2013	BG 09. Tutoria electrònica: dginardf@telefonica.net
	20:00h	21:00h	Dijous	07/02/2013	13/06/2013	BG 09. Tutoria electrònica: dginardf@telefonica.net

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història	Obligatòria	Tercer curs	Grau
Grau de Geografia	Optativa	Tercer curs	Grau

Contextualització

En el Pla d'Estudis, aquesta assignatura de la matèria i mòdul Història d'Espanya es situa per l'àmbit de la seva cronologia de contemporània entre la 20218 Història Moderna d'Espanya i la 20223 Història Contemporània d'Espanya des de 1939 fins l'actualitat. Té relació pel què fa al context internacional, amb la 20209 Història Contemporània Universal. Es pot relacionar en diversos graus d'afinitat (pel contingut) i concreció (pel que fa a l'àmbit), amb les assignatures optatives 20234 Història social de la població en l'època contemporània, 20240 Història Contemporània d'Amèrica i 20245 Història Contemporània de les Illes Balears.

Segons les orientacions del Grau, cada assignatura ha d'atendre al propi contingut i ha de preparar en algun aspecte les següents. Aquesta assignatura prepara inicialment en el coneixement de la metodologia de creació i explotació de les fonts orals, que serà objecte de referència i aprofundiment, si escau, en la 20223. En tot cas la consulta d'aqueixes fonts, tant en format enregistrat com imprès, es farà com a aportació

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

d'iniciació metodològica de Contemporània per l'assignatura 20228 Tendències historiogràfiques en l'Edat Contemporània (teories, fonts i mètodes), de 4rt.curs. S'analitza la construcció del modern Estat Espanyol des de la revolució liberal fins la ruptura representada per la Guerra Civil de 1936-39. Així mateix s'estudien les tensions entre els diferents territoris, els problemes colonials, el paper de l'església i de les forces armades, la lenta modernització de la societat i el procés de superació de les desigualtats de gènere.

Els continguts posen l'èmfasi en les arrels socials i econòmiques remotes de l'actual i en algun grau precària configuració d'Espanya com un estat de dret, unitari, descentralitzat: algunes fites, algunes explicacions, alguna memòria, alguna compensació, alguns testimonis, algunes interpretacions. L'anàlisi pormenoritzada de l'afectació per a les persones de les diverses constitucions i altres ordenaments jurídics fins el 1939, ens encaminarà a destriar les organitzacions i els grups successivament hegemònics i també el jaç de les revoltes i revolucions.

Requisits

No hi ha cap requisit.

Competències

CE12

CB2

CB3

CB4

Específiques

1. CE12 Valorar de forma crítica les diferents realitats socials actuals i del passat a partir de la consciència de pluriculturalitat, de desenvolupament dels drets humans, dels principis democràtics, de la igualtat entre homes i dones, de la solidaritat, de la protecció del medi ambient, de la cultura de la pau i de l'accessibilitat universal de les persones amb discapacitat..

Genèriques

1. CB2 Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements d'Història en el seu treball o vocació d'una forma professional i tenir les competències que es demostren mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes i/o qüestions dins de l'àrea de la Història..
2. CB3 Que els estudiants tinguin la capacitat d'aplegar i interpretar dades rellevants dins de l'àrea d'Història, per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic..
3. CB4 Que els estudiants puguin trametre informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit de la Història a un públic tant especialitzat com no especialitzat..

Continguts

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

La història Contemporània d'Espanya entre el 1808 i el 1939 és un període fonamental per entendre la construcció de l'Estat, les dificultats per implantar el liberalisme polític, les tensions entre l'església i les institucions civils, el militarisme, el desenvolupament del capitalisme hispànic, la pèrdua de les colònies americanes i asiàtiques, la projecció africana, el sorgiment dels particularismes, el debat social, el procés d'industrialització, de modernització i d'urbanització i l'adquisició successiva dels drets humans i civils, desde l'abolició de l'esclavatge fins al sufragi universal.

Amb els continguts temàtics es treballaran en principi dues línies:

- El constitucionalisme i l'articulació de l'Estat, en la seva dialèctica centripeta-centrifuga
- Afectació de les capacitats i drets de les persones en el devenir econòmic, polític i institucional

Continguts temàtics

BLOC I. El triomf del liberalisme (1808-1840)

- La Guerra del Francès i el primer liberalisme
- La pèrdua de les colònies
- Les lluites entre liberals i absolutistes

BLOC II. El centralisme liberal (1840-1874)

- La contrucció de l'estat liberal i centralista
- Les lluites entre moderats i progressistes
- Societat i economia. El lent camí cap al modernització
- Una democràcia prematura: El Sexenni Democràtic

Bloc III. El règim de la Restauració

- Bipartidisme, caciquisme i regeneracionisme
- La qüestió social. Burgesos, obrers i pagesos. La qüestió de gènere.
- La qüestió regional o nacional . Basquisme i catalanisme
- La pèrdua de les colònies.
- Militarisme i africanisme
- El lent procés d'urbanització i d'industrialització

Bloc IV. Dictadura, República i Guerra (1923-1939)

- La Dictadura de Primo de Rivera
- La República progressista
- La República conservadora
- El Front Popular
- La Guerra Civil. Revolució i contrarevolució.

Metodologia docent

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

La metodologia docent serà magistral, predominantment expositiva i socràtica en les classes de GG i predominantment interactiva en les classes de GM (pràctiques, seminaris)

Totes les competències seran objecte d'avaluació presencial (durant la realització de la tasca o durant l'examen) o no presencial mitjançant la Carpeta d'Aprenentatge o altres tècniques que s'indicaran en el cronograma o mitjançant missatges a la pàgina de l'assignatura en Campus Extens.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Teoria	Grup gran (G)	Comprensió dels continguts
Seminaris i tallers	Seminaris	Grup mitjà (M)	Es realitzaran seminaris sobre un tema específic que es consideri d'especial rellevància per l'assoliment dels objectius docents de l'assignatura
Classes pràctiques	Pràctiques	Grup mitjà (M)	Clàsses pràctiques sobretot de comentari de textos, mapes, gràfiques i altres documents per assolir la metodologia del treball històric bàsic
Pràctiques externes	Pràctiques externes	Grup mitjà (M)	Es realitzaran classes pràctiques en arxius, centres de documentació i biblioteques per tal d'arprofundir en la metodologia del treball històric
Avaluació	avaluació	Grup gran (G)	Demostrar els coneixements treballats i adquirits durant el curs

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Individual	Treballar les pròpies capacitats
Estudi i treball autònom en grup	estudi autònom i en grup	realització de treballs, memòries i dossiers
Estudi i treball autònom individual o en grup	treball autònom i grup	Estudi de continguts teòrics i preparació d'una prova escrita així com comentaris dels llibres recomanats

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Tant les activitats de treball presencial com les de no presencials són necessàries pel correcte desenvolupament dels aprenentatges .

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		45	1.8	30
Classes teòriques	Teoria	30	1.2	20
Seminaris i tallers	Seminaris	4	0.16	2.67
Classes pràctiques	Pràctiques	3	0.12	2
Pràctiques externes	Pràctiques externes	3	0.12	2
Avaluació	avaluació	5	0.2	3.33
Activitats de treball no presencial		105	4.2	70
Estudi i treball autònom individual	Individual	80	3.2	53.33
Estudi i treball autònom en grup	estudi autònom i en grup	15	0.6	10
Estudi i treball autònom individual o en grup	treball autònom i grup	10	0.4	6.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació serà contínua. En començar el curs es farà una prova inicial sobre el nivell d'adquisició de competències, per tal que la intervenció docent s'ajusti als requeriments del grup. Totes les tasques s'avaluaran mitjançant l'examen i la Carpeta d'Aprenentatge.

Seminaris

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Es realitzaran seminaris sobre un tema específic que es consideri d'especial rellevància per l'assoliment dels objectius docents de l'assignatura
Criteris d'avaluació	Informe-resum. Carpeta d'Aprenentatge

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Clàsses pràctiques sobretot de comentari de textos, mapes, gràfiques i altres documents per assolir la metodologia del treball històric bàsic
Criteris d'avaluació	Notes de continguts a la Carpeta d'Aprenentatge

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	2019 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Pràctiques externes

Modalitat	Pràctiques externes
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (Recuperable)
Descripció	Es realitzaran classes pràctiques en arxius, centres de documentació i biblioteques per tal d'arprofundir en la metodologia del treball històric
Criteris d'avaluació	Informe segons els requeriments

Percentatge de la qualificació final: 15% per l'itinerari A

avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (No recuperable)
Descripció	Demostrar els coneixements treballats i adquirits durant el curs
Criteris d'avaluació	Claretat expositiva, aportació d'hipòtesi de causalitat, comprensió de les causes i conseqüències dels fets històrics, anàlisi crítica del passat contemporani.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Sistemes d'autoavaluació (No recuperable)
Descripció	Treballar les pròpies capacitats
Criteris d'avaluació	Carpeta d'Aprenentatge

Percentatge de la qualificació final: 15% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Criteris per a la selecció de la bibliografia inicial:

Que tenguin un fort component metodològic, com és el cas de les obres de Vilanova, Frigolé, Suárez; que incorpori varietat d'enfocaments teòrics; que abasti aspectes del context internacional (Marimón: 1998), Bosch : 2012) o seqüencials (Comín et al.,: 2002) i alguns de particulars, frontisses entre la Història d'Espanya (context econòmic, polític i legal), la Història de les Illes Balears i la Història d'Amèrica (Serra: 1996, 2005; Marimón: 1998), o la Història d'Espanya i la Història de les Illes Balears (Peñarrubia : 2012). Per aprofundir, convé en primer lloc consultar les notes i les referències a la documentació arxivística recollida en cadascuna de les obres consignades.

Per seguir el curs és aconsellable el llibre d'Antoni Moliner Prada *Documents de la història contemporània d'Espanya*

Bibliografia bàsica

Un estat de la qüestió sobre El hispanismo y la historia contemporánea de España, en *Historia Contemporánea* núm. 20, 2000.

BOSCH, Aurora: *Miedo a la democracia. Estados Unidos ante la Segunda República y la guerra civil española*. Crítica, Barcelona, 2012.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

BORRÁS LLOP, José María (dir): Historia de la infancia en la España contemporánea (1934-1936). MTAS-Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Madrid, 1996.

COMÍN, Francisco; HERNÁNDEZ, Mauro; LLOPIS, Enrique (eds.): *Historia económica de España. Siglos X-XX*, Crítica, Barcelona, 2002

FRIGOLÉ, Joan: *Un hombre*. Muchnik Editores SA, Barcelona 1997.

GINARD FÉRON, David (coord): *Dona, guerra civil i franquisme*. Edicions Documenta Balear, Palma, 2011.

GONZÁLEZ QUINTANA, Antonio: "El archivero y las fuentes orales", en Historia y fuente oral, núm 5, 1991, pàgs. 157-162

GINARD FÉRON, David (coord): *Dona, guerra civil i franquisme*. Edicions Documenta Balear, Palma, 2011
JOVER ZAMORA, José María; GÓMEZ FERRER, Guadalupe; FUSI AIZPURÚA, Juan Pablo: España: sociedad, política y civilización (siglos XIX y XX). Areté, Madrid, 2001.

MARIMON RIUTORT, Antoni: *Els Balears en les guerres de Cuba, Puerto Rico i les Filipines*. Barcanova, 1996.

- *La crisis de 1898*, Ariel, Ariel Practicum, 1998

- "La contribució humana de les illes Balears a les Campanyes d'Ultramar de 1895-98", dins : [Memòries de la Reial Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics, Heràldics i Històrics](#) núm. 9, 1999

MARÍN, Dolores: Anarquistas. Un siglo de movimiento libertario en España. Ariel. Historia. Madrid, 2010

MOLINER PRADA, Antoni (2004): Documents de la història contemporània d'Espanya. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra.

PEÑARRUBIA I MARQUÈS, Isabel: *Maria-Agnès Ribera Garau (Palma 1790-1861) La rebel·lió contra la família i el claustre*. Arola ed., Tarragona, 2012.

ROIG CASTELLANOS, Mercedes: *La mujer en la Historia a través de la prensa. Francia, Italia, España. Siglos XVIII-XX*. Instituto de la Mujer, Madrid, 1986

SERRA I BUSQUETS, Sebastià: "L'emigració de les Illes Balears a l'Argentina", Mayurqa, núm. 23, 1996, pàgs. 153-174

- "Les Illes Balears, de la emigració a la immigració des de la perspectiva històrica", en Sebastià Serra i Busquets i Jordi Pons Bosch (editors), *Història de la immigració de l'Estat espanyol a les Illes Balears*, Col. Biliarica, Documenta 2, UIB, Palma, 2005, pàgs. 15-29.

SUÁREZ, Blanca: *Las causas de la emigración española (1880-1930)*, Alianza Universidad, Madrid, 1995.

VILANOVA, Mercedes: *Las mayorías invisibles. Explotación fabril, revolución y represión*. Icaria&Antrazyt, Barcelona, 1996

Revistes online

HispaniaNova (revista d'Història contemporània d'Espanya)

Bibliografia complementària

AYMÉS, Jean René /2003): La Guerra de la independencia en España (1808-1814). Siglo XXI, Madrid

-BERNECKER, Walther L. (1996): Guerra en España, 1936-1939. Síntesis, Madrid.

-BEEVOR, Antony (2005): La guerra civil española. Crítica, Barcelona.

-FONTANA, Josep (2003): La revolució liberal a Catalunya. Pagès editors/Eumo Editorital, Lleida/Vic.

-FULLANA, Pere (1998): Antoni Maura i el maurisme a Mallorca (1853-1925). Lleonard Muntaner, Editor, Palma.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	20219 - Història Contemporània d'Espanya fins a 1939
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- GARCÍA ANDREU, Mariano: Com estudiar la història contemporània d'Espanya. Fonts per a la composició d'un text de temàtica històrica. La Xara Edicions, Simat de la Valldigna, 2000.
- MARIMON RIUTORT, Antoni; SANTANA, Manel (2006): Els exiliats. Hiperdimensional, Palma.
- MARTÍNEZ FIOL, David (2009): La Setmana Tràgica. Pòrtic, Barcelona.
- MAS, Guillem; MATEU, Antoni (2001): Montuïri. L'esclafit de la crispació. Documenta Balear (La Guerra Civil a Mallorca), Palma.
- RODRÍGUEZ ALONSO, Manuel (1998): Los manifiestos políticos en el siglo XIX (1808-1874). Ariel, Barcelona.

Altres recursos

